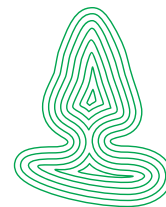

Rapport
fra Skog og landskap

14/2012

skog+
landskap

NORSK INSTITUTT FOR
SKOG OG LANDSKAP

AREALSTATISTIKK: EIENDOMMER OG UTMARK

Roar Lågbu ¹, Linda Aune-Lundberg ¹, Anne Snellingen Bye ²,
Geir Inge Gundersen ² og Geir-Harald Strand ¹

¹ Norsk institutt for skog og landskap

² Statistisk sentralbyrå

AREALSTATISTIKK: EIENDOMMER OG UTMARK

Roar Lågbu¹, Linda Aune-Lundberg¹, Anne Snellingen Bye², Geir Inge
Gundersen² og Geir-Harald Strand¹

¹ Norsk institutt for skog og landskap

² Statistisk sentralbyrå

ISBN 978-82-311-0167-3
ISSN 1891-7933

Omslagsfoto: Dalsbygda, Hedmark. Foto: Per Kristian Bjørklund, Skog og landskap.

Norsk institutt for skog og landskap, Pb. 115, NO-1431 Ås

FORORD

I 2009 fikk Statistisk sentralbyrå (SSB) et oppdrag om å utvikle et grunnlag for statistikk for eiendommer med utmarksareal fra Landbruks- og matdepartementet. Samtidig fikk Norsk institutt for skog og landskap (Skog og landskap), gjennom departementets tildelingsbrev for 2009, i oppgave å bistå SSB med å skaffe grunnlagsmateriale for denne statistikken. Dette oppdraget har, både for SSB og for Skog og landskap, blitt videreført de påfølgende årene.

Målsettingen med dette arbeidet er å øke kunnskapen om eiendommer med mye utmarksareal, da det ikke foreligger noen systematisk oversikt over hvordan disse eiendommene er organisert og hvilke ressurser disse eiendommene forvalter.

Datagrunnlaget, som ligger til grunn for statistikken i denne rapporten, er utarbeidet av undertegnede og Roar Lågbu. Tabellene er tilrettelagt av Anne Snellingen Bye (SSB) og figurene er utarbeidet av Geir Inge Gundersen (SSB). Teksten er skrevet av Roar Lågbu, Geir-Harald Strand og undertegnede, med innspill fra Anne Snellingen Bye.

Tromsø, oktober 2012
Linda Aune-Lundberg

SAMMENDRAG

I denne rapporten er snaumark, myr, uproduktiv skog, vann og breer omtalt som utmark. Disse arealene, som totalt dekker drøyt 72 prosent av landarealet i Norge, utgjør en betydelig ressurs. Bruksområdene for disse arealene er mange, og eiendomsforhold er viktige rammebetingelser rundt verdiproduksjonen. Kunnskapen om eiendommer med mye utmarksareal er derimot mangelfull. Det foreligger ingen systematisk oversikt som knytter dette ressursgrunnlaget til eiendomsenheter. Hvordan disse eiendommene er organisert og hvilke ressurser de forvalter har vi også liten kunnskap om.

Fra 2009 har derfor Statistisk sentralbyrå og Norsk institutt for skog og landskap arbeidet med å utvikle et grunnlag for statistikk rundt eiendommer med utmarksareal. Dette er gjort på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet.

Statistikken i denne rapporten er basert på et datagrunnlag som omfatter alle eiendomsteiger i hele landet. For hver teig foreligger det informasjon om hjemmelshaver(e) og eierforholdet. Datagrunnlaget er bearbeidet og deretter koblet sammen med de digitale arealressurskartene AR5 og AR50 fra Skog og landskap. Resultatet er et analysedatasett hvor enhetene enten tilhører Kategori 1 (*eiendommer med klart definert eier*) eller Kategori 2 (*enkelteiger for øvrig*), og hvor areal og arealstørrelsen av ulike arealressursklasser er inkludert.

Eiendommer med klart definert eier inneholder eiendommer med en matrikkelenhet eller flere matrikkelenheter med samme eier. Resterende teiger i analysedatasettet inngår i kategorien *enkelteiger for øvrig*. Denne gruppen består av uregistrerte jordsameier, tvisteteiger, enkeltteiger som har flere enn to hjemmelshavere og/eller grunneiendommer og teiger med ukjent status. På landsbasis utgjør *enkelteiger for øvrig* 19 prosent av alle enheter. For fylkene varierer denne andelen fra i underkant av 10 prosent av enhetene i Oslo/Akershus og Finnmark, til 32 prosent i Nordland og 28 prosent i Sogn og Fjordane.

Arealet på eiendommer og eiendomsteiger fordeler seg med 239 898 000 dekar (77 prosent) på *eiendommene med klart definert eier* og 71 837 000 dekar (23 prosent) på *enkelteiger for øvrig*. Datamaterialet viser betydelige regionale forskjeller. Hele 69 prosent av arealet i Sogn og Fjordane og 53 prosent av arealet i Hordaland er knytta til *enkelteiger for øvrig*. For Finnmark er tilsvarende andel kun 0,2 prosent, mens Nord-Trøndelag har i underkant av 8 prosent av arealet på slike enheter.

På *eiendommene med klart definert eier* utgjør utmark 68 prosent av totalarealet, mens tilsvarende tall for *enkelteiger for øvrig* er 88 prosent.

I matrikkelen finnes endel eiendomsteiger med *ukjent status*, disse faller inn under kategorien *enkelteiger for øvrig*. Det er ikke registrert gårds- og bruksnummer på disse eiendomsteigene, man har derfor heller ikke informasjon om eier. For enkelte kommuner utgjør dette en betydelig andel av totalarealet. At forholdsvis store areal på landsbasis har ukjent eierstatus vanskeliggjør arbeidet med en helhetlig statistikk over utmarka.

Nøkkelord:

utmark, eiendom, utmarkseiendom, arealstatistikk, arealressurs, matrikkelen

INNHold

FORORD	ii
SAMMENDRAG.....	iii
INNHold	iv
1. INNLEDNING.....	1
2. DOKUMENTASJON AV ANALYSESETTET	2
2.1 Eiendommer og enkeltteiger	2
2.2 Egenskaper i analysedatasettet.....	3
3. VIKTIGE HENSYN VED BRUK AV ANALYSEDATASETTET	4
3.1 Databegrensninger i matrikkelen	4
3.1.1 Teiger med ukjent status	4
3.1.2 Uregistrerte jordsameier.....	5
3.1.3 Vann	5
3.1.4 Omtvistet teig.....	5
3.1.5 Manglende data.....	5
3.1.6 Opplysninger om rettigheter	6
3.1.7 Behov for rettigheter	6
3.2 Forhold ved koblingen av eiendomskart og GAB	6
4. RESULTATTABELLER OG KARTILLUSTRASJONER	6
4.1 Antall eiendommer og teiger	7
4.2 Arealer på eiendommer og teiger	11
VEDLEGG 1: Matrikkelen	19
VEDLEGG 2: AR5-Data	19
VEDLEGG 3: AR50-Data	21
VEDLEGG 4: Metode	23

1. INNLEDNING

Utmark er i Lov om friluftslivet definert som all udyrket mark som ikke er innmark eller like med innmark (LOV 1957-06-28 nr. 16, § 1a). Dette er et bredt utmarksbegrep som omfatter mange ulike naturtyper med ulik verdi og ulike bruksområder. Noe av utmarka er produktiv skog. Resten består av snaumark, myr, uproduktiv skog, vann og breer. Det finnes ikke noe eget samlebegrep for disse resterende arealkategoriene, men det er dette arealet som omtales når vi bruker begrepet «utmark» videre i denne rapporten.

Utmarka, etter denne definisjonen, dekker drøyt 72 prosent av landarealet i Norge og utgjør en betydelig ressurs. Deler av arealet, også over skoggrensa, er svært produktivt. Bruksområdene er mange, for eksempel er utmarksbeite en viktig anvendelse. Andre anvendelser er energiproduksjon, rekreasjon, høsting og naturvern. Alle anvendelsene kan anta ulike former og gi varierende utbytte til både eier og lokalsamfunn.

Eiendomsforhold er viktige rammebetingelser rundt verdiproduksjonen i utmarka. En betydelig del av utmarka inngår i eiendommer som også har jordbruksareal og/eller produktivt skogareal. Utmarka er da del av en landbrukseiendom. Andre deler av utmarksarealet tilhører imidlertid eiendommer som i størrelse minner om landbrukseiendommer, men som hverken har jordbruksareal eller produktivt skogareal. Noe av dette er jordsameier, som er teiger eid av landbrukseiendommer. Videre ligger en del av utmarka i eiendomskonstellasjoner hvor eierforholdene er mer kompliserte, iblant uavklarte eller ikke registrert i det hele tatt. Blant landbrukseiendommene med utmarksareal vil den relative betydningen av utmarksarealet variere.

Det er ingen enkel oppgave å utarbeide en samlet statistikk over utmarksressurser og knytte denne til eiendomsstruktur. Kunnskapen om eiendommer med mye utmarksareal er derfor også mangelfull. Det foreligger ingen systematisk oversikt over hvordan disse eiendommene fordeler seg mellom ulike eierforhold, eller hvilke ressurser de ulike kategoriene som eiendommene og eiendomsteigene kan deles inn eller forvalter. Bedre kunnskap om dette er en forutsetning for å kunne tilrettelegge for økt verdiskaping basert på eiendommer med utmarksareal.

På bakgrunn av dette gav Landbruks- og matdepartementet i 2009 Statistisk sentralbyrå (SSB) i oppdrag å utvikle grunnlaget for statistikk for eiendommer med utmarksareal. Samtidig fikk Norsk institutt for skog og landskap (Skog og landskap) gjennom departementets tildelingsbrev for 2009 i oppgave å bistå SSB med å skaffe grunnlagsmateriale for statistikken. Dette oppdraget har, både for SSB og for Skog og landskap, blitt videreført de påfølgende årene.

Det første, landsomfattende statistikk materialet for eiendommer med utmarksareal forelå i løpet av 2010. Arbeidet med dette materialet viste at det var store utfordringer knyttet til å skaffe frem kunnskap om disse eiendommene. Utfordringene spenner fra å lage gode og operative definisjoner av begreper som «utmarkseiendom» og «eiendommer med utmarksareal», via informasjonsinnholdet i eiendomsregistreringene i den marginale delen av utmarka, til håndtering av ulike eierformer.

Denne rapporten inneholder hovedtall og arealstatistikk delt inn i to kategorier (Kategori 1 og Kategori 2). For å gjøre rapport og tabeller enklere å lese er disse to kategoriene gitt

navnene *Eiendommer med klart definert eier* og *Enkeltteiger forøvrig*. Disse navnene er ikke fullt ut dekkende og *Enkeltteiger forøvrig* er i denne sammenheng en sekkepost (kategoriene er nærmere definert og beskrevet i rapporten) som det er nødvendig å granske nærmere. Det er først og fremst for eiendommene i Kategori 1 (*Eiendommer med klart definert eier*) og i form av totaltall for utmarksareal at rapporten gir et informativt statistikkgrunnlag.

Rapporten inneholder forøvrig en dokumentasjon av datasettet som ligger til grunn for statistikken («analysedatasettet»). Analysedatasettet er satt sammen av data fra en rekke ulike kilder, og kunnskap om disse kildene og om metodene som er benyttet ved kombinasjon av kildene, er vesentlig for en korrekt og meningsfull forståelse og tolkning av statistikken.

2. DOKUMENTASJON AV ANALYSEDATASETTET

Statistikken i denne rapporten er basert på et datagrunnlag som omfatter alle eiendomsteiger i hele landet. For hver teig foreligger det informasjon om hjemmelshaver (ofte flere hjemmelshavere) og eierforholdet. Denne informasjonen er hentet fra Matrikkelen, som forvaltes av Kartverket og er Norges offisielle eiendomsregister. Datagrunnlaget er bearbeidet og deretter koblet sammen med de digitale arealressurskartene AR5 og AR50 fra Skog og landskap. Resultatet er et analysedatasett hvor enhetene enten tilhører Kategori 1 (*Eiendommer med klart definert eier*) eller Kategori 2 (*Enkeltteiger forøvrig*). Hver eiendom eller enkeltteig er gitt et unikt identifikasjonsnummer (benevnt som *kandidatnummer*), og tilordnet ulike egenskaper, blant annet arealstørrelsen av ulike arealressursklasser. For nærmere informasjon om Matrikkelen og AR-dataene, se vedlegg 1, 2 og 3. For nærmere informasjon om metode, se vedlegg 4.

2.1 Eiendommer og enkeltteiger

Datagrunnlag for inndeling i Kategori 1 og Kategori 2 (hhv. *Eiendommer med klart definert eier* og *Enkeltteiger for øvrig*) er etablert ved å koble data om eiendomsteiger med eierinformasjon. Data om eiendomsteiger ble ved uttakstidspunktet hentet fra Eiendomskart i FKB (Felles KartdataBase) i Norge digitalt (april/mai 2010). Eierinformasjon om eiendomsteigene ble hentet fra Norsk Eiendomsinformasjon (april 2010). Begge datasettene inngår i Matrikkelen og kan hentes direkte derfra.

Data over eiendomsteiger inneholder digitale grenser for eiendomsteigene og informasjon om hvilke grunneiendommer som er knyttet til hver enkelt av disse teigene. En eiendomsteig kan tilhøre flere grunneiendommer, og flere eiere kan være knyttet til hver grunneiendom.

Til hver eiendomsteig er det også knyttet informasjon om eierskapsforholdet på teigen. Denne informasjonen forteller om eiendomsteigen er et jordsameie, en teig med ukjent innbyrdes avgrensing, en tvisteteig, en teig med ukjent status, en vannteig eller om teigen bare har én matrikkelenhet. Sistnevnte innebærer at teigen er, eller inngår i, en *eiendom med klart definert eier*. Teiger med ukjent innbyrdes avgrensing er sjekket spesielt og noen av disse plassert i Kategori 1 (*Eiendommer med klart definert eier*) når det med de metodene som er benyttet i prosjektet har vært mulig å finne et avgrenset sett med klart definerte eiere (se nærmere omtale av dette i kap. 3.2). Alle andre eierforhold fører til at teigen blir klassifisert i Kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*).

I eierinformasjonsdataene finnes data om grunneiendommenes hjemmelshavere, angitt med unike eieridentifikasjonsnummer. En samling av en eller flere eiendomsteiger med samme sett av eieridentifikasjonsnummer innen samme kommune utgjør en *eiendom med klart definert eier*.

Alle eiendommer og enkeltteiger mindre enn 5 dekar er slettet fra analysedatasettet.

2.2 Egenskaper i analysedatasettet

Tabell 1 og 2 nedenfor viser hvilke egenskaper som er lagt inn i analysedatasettet, og hvilke arealressursklasser datasettet inneholder opplysninger om.

Tabell 1: Oversikt over egenskaper i analysedatasettet

Egenskaper i analysedatasettet	
Kandidatnummer	Unik identifikasjonsnummer for hver eiendom og enkeltteig.
AR-klasse	Areal (angitt i dekar) av ulike arealressursklasser fra AR5 og AR50 innenfor hver eiendom/enkeltteig. Se tabell 2.
Prosent AR-klasse	Andel av arealet (angitt i prosent) som utgjøres av ulike arealressursklasser fra AR5 og AR50 innenfor hver eiendom/enkeltteig.
Fylke	Hvilket fylke eiendommen/enkeltteigen tilhører.
Kommune	Hvilken kommune eiendommen/enkeltteigen tilhører.
Total areal	Eiendommens/enkeltteigens totale størrelse angitt i dekar.
Kategori	Status for eierforhold: Kategori 1 (<i>Eiendom med klart definert eier</i>) eller Kategori 2 (<i>Enkeltteig for øvrig</i>). Se tabell 7 i vedlegg 1.

Tabell 2: Oversikt over arealressursklasser og innholdet i disse. AR-klasse beskriver koder brukt i analysedatasettet. Egenskapskoder angir hvilken egenskap fra AR5 og AR50 som er brukt i de ulike AR-klassene i analysedatasettet.

AR-klasse	Kart-grunnlag	Egenskapskoder	Innhold
10	AR50	artype = 10	Bebygd areal.
11	AR5	artype = 11	Bebygd areal.
12	AR5	artype = 12	Samferdselsareal, veier og jernbane.
20	AR50	artype = 20	Jordbruk.
21	AR5	artype = 21	Fylldyrka jord.
22	AR5	artype = 22	Overflatedyrka jord.
23	AR5	artype = 23	Innmarksbeite.
37	AR5	artype = 30 eller 60 og arskogbon = 12,13,14 eller 15	Produktiv skog. Skog eller myr med bonitet 12 eller bedre.

38	AR5	artype = 30 og arskogbon = 11	Uproduktiv skog.
	AR50	artype = 30 og arskogbon = 99	
50	AR5	artype = 50	Åpen fastmark i lavlandet.
51	AR50	artype = 50 og arveget = 51	Ikke vegetert areal.
52	AR50	artype = 50 og arveget = 52	Flekkvis og skrint vegetert areal.
53	AR50	artype = 50 og arveget = 53	Lavdekt mark.
54	AR50	artype = 50 og arveget = 54	Sammenhengende vegetert areal. Tørr til middels frisk.
55	AR50	artype = 50 og arveget = 55	Frisk vegetasjon.
59	AR50	artype = 50 og arveget = 99	Åpen fastmark som mangler registrering av vegetasjonsdekket.
68	AR5	artype = 60 og arskogbon = 11	Uproduktiv myr.
	AR50	artype = 60	
70	AR5	artype = 70	Snø/isbre.
	AR50	artype = 70	
80	AR5	artype = 80	Vann.
	AR50	artype = 81	
99	AR50	artype = 99	Ikke kartlagt areal.

3. VIKTIGE HENSYN VED BRUK AV ANALYSEDATASETTET

3.1 Databegrensninger i Matrikkelen

3.1.1 TEIGER MED UKJENT STATUS

I Matrikkelen finnes endel eiendomsteiger med *ukjent status*. Det er ikke registrert gårds- og bruksnummer på disse eiendomsteigene, man har derfor heller ikke informasjon om eier. Hvor mange teiger og hvor stort areal dette dreier seg om, varierer fra kommune til kommune. For enkelte kommuner utgjør dette en betydelig andel av totalarealet. Spesielt gjelder dette for kommuner med store fjellområder. At forholdsvis store areal på landsbasis er registrert med «ukjent eierstatus» vanskeliggjør arbeidet med en helhetlig statistikk over utmarka.

Det kan være flere årsaker til at det finnes et betydelig antall eiendomsteiger med *ukjent status*. Den viktigste årsaken er at den opprinnelige kartleggingen i hovedsak ble utført innenfor hva man den gang oppfattet som økonomisk mer verdifulle jord- og skogbruksområder under skoggrensa samt i by- og tettstedsområder. I kommuner med mye fjellområder og/eller lite tilgjengelige skogsområder med impediment eller lav produktivitet, kan det derfor være store arealer hvor eiendomsgrenser eller eierforhold ikke ble tegnet inn på kartet. I områder hvor eiendommer strekker seg fra lavlandet opp på fjellet vil eiendomsgrensene da være kartlagt opp til tregrensa, mens alt høyereliggende areal er skilt

ut som større eiendomsteiger med *ukjent status*. En slik fiktiv grensedragning reduserer nødvendigvis eiendommenes tilsynelatende størrelse i kartgrunnlaget, og denne arealreduksjonen virker inn på presisjonen i statistikkresultatene. Det må understrekes at informasjon om de virkelige eiendomsgrensene og eierforholdene finnes, men bare beskrevet i tekstlig form og med angivelser av landemerker i terrenget. Det vil være både tid og kostnadskrevende å feste denne informasjonen til kart.

3.1.2 UREGISTRERTE JORDSAMEIER

Uregistrerte jordsameier er teiger som ikke har et eget gårds- og bruksnummer. De er registrert med gårds- og bruksnummer for de eiendommene som sammen eier teigen. Disse teigene er i statistikken lagt i Kategori 2. Dette er valg som er tatt ut ifra at hensikten med statistikken er å gi informasjon om utmarkseiendommer. Det uregistrerte jordsameiet er som oftest ikke en eiendom i tradisjonell forstand, selv om eierskapet er kjent og avklart. Analysedatasettet er imidlertid tilrettelagt slik at man om ønskelig kan utarbeide særskilt statistikk for de uregistrerte jordsameiene.

3.1.3 VANN

Alle eiendomsteiger som er angitt som *vann* under eierforhold, er fjernet fra datasettet. Det understrekes imidlertid at dette ingeniørarbeid omfatter alt vannareal. Eiendomsteiger som er angitt som *vann* i Matrikkelen er vannareal der en reell eiendomsgrense i vannet ikke er registrert nøyaktig og hvor man isteden har latt en fiktiv eiendomsgrense følge vannkonturen. Vannarealet er da skilt ut fra eiendommene for øvrig, og istedenfor å legge eierinformasjon på arealet er det merket som «*Vann*».

Praksis på dette området varierer fra kommune til kommune. I Matrikkelen er derfor vann og innsjøer iblant angitt forskjellig på hver side av en kommunegrense. Å ta med eiendomsteiger angitt som *vann* vil derfor bare gi en ufullstendig og lite konsistent statistikk for dette temaet. Det er verd å presisere at det bare er eiendomsteiger som ene og alene inneholder vann og som samtidig er merket som *vann* i Matrikkelen som er fjernet fra datasettet. Vannarealer som finnes innenfor en eiendomsteig og som helt eller delvis omslutes av denne eiendomsteigens grense er med i datasettet.

3.1.4 OMTVISTET TEIG

Twisteteiger er i statistikken lagt i Kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*) ut ifra en antagelse om at eierforholdet er uavklart. Dette kan diskuteres. Hvis det er grensedragningen, eller endog bare deler av denne, som er uavklart vil dette kunne ha liten innvirkning på totalarealet. Hvis det ikke er tvist om eiendomsretten til teigen som helhet kan det argumenteres for å legge slike teiger i Kategori 1 (*Eiendommer med klart definert eier*).

3.1.5 MANGLENDE DATA

Det er et antall eiendomsteiger som totalt mangler datainnhold i Matrikkelen. Slike arealer med datamangel finnes hovedsakelig i tettstedsområder, og påvirker derfor ikke statistikkresultatene i denne rapporten.

Det er også et antall eiendomsteiger som ikke lot seg importere fra databasen grunnet tekniske feil ved lagringen. Disse fremstår derfor også som arealer med datamangel i materialet. Disse teigene representerer små samferdselsarealer, så fraværet av data for disse arealene påvirker heller ikke statistikkresultatene i denne rapporten.

3.1.6 OPPLYSNINGER OM RETTIGHETER

Bruksretter er også viktige rammebetingelser rundt verdiproduksjonen i utmarka. I dette prosjektet er det ikke sett på bruksretter eller servitutter. Denne informasjonen er ikke tilgjengelig i en sentral database eller på en standardisert form, noe som gjør analyser vanskelig. For deler av landet vil det imidlertid være veldig viktig å vurdere bruksrettene for å få et korrekt bilde av rammebetingelsene i utmarka.

3.1.7 BEHOV FOR RETTIGHETER

For fremtidig arbeid med eiendommer og utmarksareal er det viktig at det gjøres en innsats for å redusere antallet teiger med *ukjent status* i Matrikkelen. For å få til dette vil det være nødvendig med et samordnet prosjekt fra flere nasjonale fageter der kommunene får både veiledning og ressurser til å utbedre dette datamaterialet. Det er også grunn til å tro at kvaliteten på koding av eierforhold på teig varierer og kan være feil. For å få et godt grunnlag for analyser på eierforhold bør også kontroll av denne informasjonen inngå i et forbedringsprosjekt.

3.2 Forhold ved koblingen av eiendomskart og eierinformasjon

I konstruksjonen av analysedatasettet er det benyttet kopier av eiendomskart og eierinformasjon. Det kan forekomme enkelte koblingsfeil som skyldes endringer som er utført i tidsrommet mellom uttaket av disse dataene. Det forekommer også enkelte datamangler i disse datasettene som fører til at det ikke lar seg gjøre å koble de to datasettene for et fåtall av eiendomsteigene og/eller hjemmelshaverne.

Hvis en eiendomsteig har ukjent innbyrdes avgrensning må det sjekkes om eiendomsteigen har samme hjemmelshaver på grunneiendommene som teigen tilhører. Av ressurs hensyn er kun eiendomsteiger med to eller færre grunneiendommer og/eller to eller færre hjemmelshavere sjekket mot eierinformasjon. Eiendomsteiger med flere grunneiendommer eller hjemmelshavere er automatisk klassifisert i Kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*).

Datagrunnlaget omfatter om lag 48 000 teiger med ukjent innbyrdes avgrensning som er knyttet til flere enn to grunneiendommer og/eller har flere enn to hjemmelshavere. En mer ressurskrevende metode for å sjekke ut eierforhold på teiger med ukjent innbyrdes avgrensning, ville ført til at en del av disse ville blitt tilordnet Kategori 1 (*Eiendom med klart definert eier*). Men mange ville også ha forblitt i Kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*), siden mange av grunneiendommene teigene tilhører faktisk ikke har samme hjemmelshaver.

Siden alle eiendomsteiger med ukjent innbyrdes avgrensning ikke er sjekket, vil det i analysedatasettet forekomme enheter i kategori 1 (*Eiendommer med klart definert eier*) som er angitt med mindre areal enn det de i virkeligheten har, fordi teiger som nå faller i Kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*) ville blitt overført til Kategori 1.

4. RESULTATTABELLER OG KARTILLUSTRASJONER

Analysedatasettet omfatter totalt 372 300 statistikkenheter. Samlet areal for disse er i alt 311,7 millioner dekar (drøyt 96 prosent av landarealet). Ferskvann som helt eller delvis finnes innenfor eiendommene og enkeltteigene inngår i arealtallene.

4.1 Antall eiendommer og teiger

Tabell 3a og 3b gir en oversikt over enhetene etter størrelse. De totalt 372 300 enhetene fordeler seg med 302 200 i Kategori 1 (*Eiendommer med klart definert eier*), og 70 100 i Kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*). 57 prosent av *eiendommene med klart definert eier* er i størrelsesgruppa 5-99 dekar, mens tilsvarende for *enkeltteiger for øvrig* er 69 prosent. For *enkeltteiger for øvrig* som er større enn 20 000 dekar, har 56 prosent av disse teigene ukjent status. Arealmessig utgjør disse enkeltteigene 7 prosent av arealet som inngår i analysedatasettet.

Tabell 3a: Antall eiendommer og enkeltteiger etter størrelse. Hele landet. 2010. Omfatter *eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkeltteiger for øvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal.

Antall eiendommer og enkeltteiger etter størrelse									
	Totalt	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Eiendommer med klart definert eier	302 218	111 183	61 523	75 561	25 446	24 870	3 078	329	228
Enkeltteiger for øvrig	70 106	32 275	16 321	10 982	3 233	5 153	1 577	360	205
Enkeltteiger for øvrig, ukjent status	31 718	21 096	6 191	2 004	500	1 109	503	164	151
Enkeltteiger for øvrig, annen status	38 388	11 179	10 130	8 978	2 733	4 044	1 074	196	54

Tabell 3b. Antall eiendommer og enkeltteiger etter størrelse. Fylker. 2010. Omfatter *eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkeltteiger for øvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal.

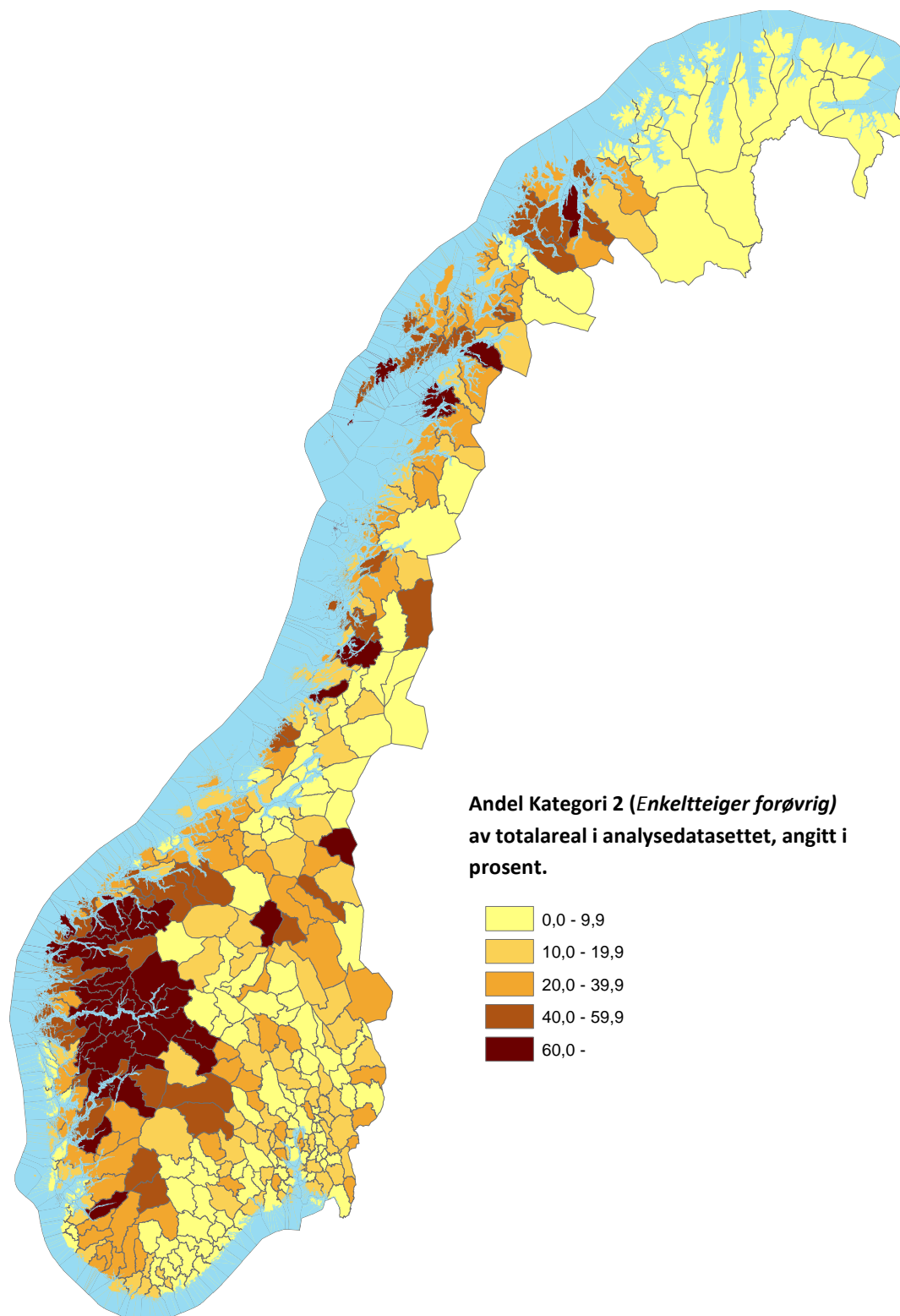
Antall eiendommer og enkeltteiger etter størrelse									
	Totalt	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Østfold									
Eiendommer med klart definert eier	10 869	4 143	2 002	3 023	996	657	43	5	-
Enkeltteiger for øvrig	2 044	816	569	487	94	65	13	-	-
Akershus/Oslo									
Eiendommer med klart definert eier	18 611	10 594	3 412	3 022	927	572	64	16	4
Enkeltteiger for øvrig	2 012	660	599	565	105	73	8	2	-
Hedmark									
Eiendommer med klart definert eier	26 153	10 543	6 197	5 057	1 712	2 143	387	78	36
Enkeltteiger for øvrig	4 350	1 392	1 313	921	214	288	147	60	15

Antall eiendommer og enkeltteiger etter størrelse									
	Totalt	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Oppland									
Eiendommer med klart definert eier	22 506	8 087	4 304	5 746	1 948	2 106	248	35	32
Enkeltteiger forøvrig	5 202	2 779	1 302	731	152	162	51	14	11
Buskerud									
Eiendommer med klart definert eier	15 780	6 122	2 855	3 310	1 445	1 690	329	20	9
Enkeltteiger forøvrig	2 572	843	589	548	170	276	117	22	7
Vestfold									
Eiendommer med klart definert eier	9 026	4 266	1 593	2 389	532	231	12	1	2
Enkeltteiger forøvrig	1 544	644	470	364	44	19	2	1	-
Telemark									
Eiendommer med klart definert eier	12 247	3 950	2 369	2 627	1 044	1 838	368	37	14
Enkeltteiger forøvrig	2 405	838	657	429	124	258	84	10	5
Aust-Agder									
Eiendommer med klart definert eier	10 842	4 745	2 150	1 806	639	1 257	233	8	4
Enkeltteiger forøvrig	1 618	799	368	230	65	99	42	9	6
Vest-Agder									
Eiendommer med klart definert eier	13 446	5 591	1 992	3 143	1 388	1 210	110	11	1
Enkeltteiger forøvrig	3 786	1 736	979	697	192	164	9	7	2
Rogaland									
Eiendommer med klart definert eier	16 563	6 327	3 182	4 677	1 202	1 031	127	12	5
Enkeltteiger forøvrig	3 324	1 382	783	582	171	304	84	15	3
Hordaland									
Eiendommer med klart definert eier	24 700	9 757	4 839	7 498	1 659	878	57	7	5
Enkeltteiger forøvrig	5 118	2 431	958	634	328	570	154	24	19
Sogn og Fjordane									
Eiendommer med klart definert eier	13 897	3 612	3 186	4 637	1 452	964	32	8	6
Enkeltteiger forøvrig	5 438	2 142	980	797	428	851	161	31	48

Antall eiendommer og enkeltteiger etter størrelse									
	Totalt	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Møre og Romsdal									
Eiendommer med klart definert eier	22 035	7 329	5 035	6 251	1 897	1 428	82	7	6
Enkeltteiger forøvrig	6 141	3 040	1 099	740	305	643	255	46	13
Sør-Trøndelag									
Eiendommer med klart definert eier	18 760	7 490	2 797	4 069	1 815	2 313	239	20	17
Enkeltteiger forøvrig	4 429	2 302	916	624	154	290	109	26	8
Nord-Trøndelag									
Eiendommer med klart definert eier	12 298	3 153	2 512	3 143	1 472	1 645	310	35	28
Enkeltteiger forøvrig	2 838	1 411	735	437	90	124	28	7	6
Nordland									
Eiendommer med klart definert eier	27 305	7 355	6 406	7 747	2 807	2 688	256	24	22
Enkeltteiger forøvrig	12 845	7 117	2 874	1 487	405	670	207	54	31
Troms									
Eiendommer med klart definert eier	18 114	4 347	3 150	5 908	2 395	2 131	162	3	18
Enkeltteiger forøvrig	3 442	1 365	808	632	183	289	102	32	31
Finnmark									
Eiendommer med klart definert eier	9 066	3 772	3 542	1 508	116	88	19	2	19
Enkeltteiger forøvrig	998	578	322	77	9	8	4	-	-

Figur 1 gir en oversikt over andelen av arealet i kategori 2 (*Enkeltteiger forøvrig*) fordelt på kommuner. Vestlandet har den største andelen av disse enkeltteigene, men forskjellen mellom kommunene er store.

**Kommunevis fordeling av andelen av arealet som faller i Kategori 2
Enkeltteiger forøvrig (2010)**

Figur 1: Kommunevis fordeling av andelen *enkeltteiger forøvrig* av totalareal i analysedatasettet.

På landsbasis utgjør kategori 2 (*Enkeltteiger for øvrig*) omtrent 19 prosent av alle enhetene (tabell 4a). For fylkene varierer denne andelen fra i underkant av 10 prosent av enhetene i Oslo/Akershus og Finnmark, til 32 prosent i Nordland og 28 prosent i Sogn og Fjordane.

Tabell 4a: Antall eiendommer og enkeltteiger. 2010. Omfatter *Eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkeltteiger for øvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal.

Eiendommer og enkeltteiger					
	Antall			Prosent	
	Totalt	Eiendommer med klart definert eier	Enkeltteiger for øvrig	Eiendommer med klart definert eier	Enkeltteiger for øvrig
Hele landet	372 324	302 218	70 106	81,2	18,8
Fylke					
Østfold	12 913	10 869	2 044	84,2	15,8
Akershus/Oslo	20 623	18 611	2 012	90,2	9,8
Hedmark	30 503	26 153	4 350	85,7	14,3
Oppland	27 708	22 506	5 202	81,2	18,8
Buskerud	18 352	15 780	2 572	86,0	14,0
Vestfold	10 570	9 026	1 544	85,4	14,6
Telemark	14 652	12 247	2 405	83,6	16,4
Aust-Agder	12 460	10 842	1 618	87,0	13,0
Vest-Agder	17 232	13 446	3 786	78,0	22,0
Rogaland	19 887	16 563	3 324	83,3	16,7
Hordaland	29 818	24 700	5 118	82,8	17,2
Sogn og Fjordane	19 335	13 897	5 438	71,9	28,1
Møre og Romsdal	28 176	22 035	6 141	78,2	21,8
Sør-Trøndelag	23 189	18 760	4 429	80,9	19,1
Nord-Trøndelag	15 136	12 298	2 838	81,3	18,8
Nordland	40 150	27 305	12 845	68,0	32,0
Troms	21 556	18 114	3 442	84,0	16,0
Finnmark	10 064	9 066	998	90,1	9,9

4.2 Arealer på eiendommer og teiger

Det totale arealet på enhetene i prosjektet omfatter i alt 311 735 000 dekar. Det utgjør drøyt 96 prosent av det totale arealet for Norge (hovedlandet med øyer). Andelen er lavest i Oslo/Akershus, der ca. 90 prosent av totalarealet for fylkene inngår i prosjektet, mens tilsvarende andel for Finnmark er nærmere 99 prosent.

Arealet på eiendommer og eiendomsteiger fordeler seg med 239 898 000 dekar (77 prosent) på *eiendommene med klart definert eier* og 71 837 000 dekar (23 prosent) på *enkeltteiger for øvrig* (tabell 4b). Datamaterialet viser betydelige regionale forskjeller. Hele 69 prosent av arealet i Sogn og Fjordane og 53 prosent av arealet i Hordaland er knytta til *enkeltteiger for øvrig*. For Finnmark er tilsvarende andel kun 0,2 prosent, mens Nord-Trøndelag har i underkant av 8 prosent av arealet på slike enheter (tabell 4b).

Tabell 4b: Eiendommer, enkeltteiger og areal. 2010. Omfatter *Eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkelteiger forøvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal.

Eiendommer og enkeltteiger.					
	Totalt	Dekar		Prosent	
		Eiendommer med klart definert eier	Enkelteiger forøvrig	Eiendommer med klart definert eier	Enkelteiger forøvrig
Hele landet	311 734 900	239 898 300	71 836 500	77,0	23,0
Fylke					
Østfold	3 815 800	3 338 300	477 500	87,5	12,5
Akershus/Oslo	4 844 000	4 321 300	522 600	89,2	10,8
Hedmark	26 204 400	19 808 300	6 396 100	75,6	24,4
Oppland	24 304 000	21 830 800	2 473 300	89,8	10,2
Buskerud	14 219 000	10 219 200	3 999 800	71,9	28,1
Vestfold	2 084 800	1 859 900	224 900	89,2	10,8
Telemark	14 161 800	11 609 200	2 552 700	82,0	18,0
Aust-Agder	8 507 300	6 611 800	1 895 600	77,7	22,3
Vest-Agder	6 717 800	5 593 500	1 124 300	83,3	16,7
Rogaland	8 687 300	6 130 700	2 556 600	70,6	29,4
Hordaland	14 934 100	7 060 900	7 873 200	47,3	52,7
Sogn og Fjordane	18 117 000	5 590 500	12 526 500	30,9	69,1
Møre og Romsdal	14 765 800	8 069 900	6 695 900	54,7	45,3
Sør-Trøndelag	18 113 200	14 482 500	3 630 700	80,0	20,0
Nord-Trøndelag	21 265 400	19 638 600	1 626 800	92,3	7,7
Nordland	37 396 400	26 879 400	10 516 900	71,9	28,1
Troms	25 590 300	18 953 200	6 637 100	74,1	25,9
Finnmark	48 006 500	47 900 400	106 100	99,8	0,2

Tabell 5a: Arealet av eiendommer og enkeltteiger etter størrelse. Hele landet. 2010. Omfatter *Eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkelteiger forøvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar areal totalt.

Arealet av eiendommer og enkeltteiger etter størrelse (dekar)					
	Totalt areal	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar
Eiendommer med klart definert eier	239 898 300	1 243 600	3 311 900	18 748 000	17 970 000
Enkelteiger forøvrig	71 836 500	373 300	834 700	2 516 700	2 313 100
Enkelteiger forøvrig, ukjent status	36 848 500	233 300	290 800	432 400	358 400
Enkelteiger forøvrig, annen status	34 988 000	140 000	543 900	2 084 200	1 954 700

	Totalt areal	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Eiendommer med klart definert eier	239 898 300	49 447 500	26 071 200	10 202 200	112 903 900
Enkeltteiger forøvrig	71 836 500	11 778 400	14 819 100	11 111 800	28 089 400
Enkeltteiger forøvrig, ukjent status	36 848 500	2 673 900	4 994 200	5 108 500	22 756 900
Enkeltteiger forøvrig, annen status	34 988 000	9 104 500	9 824 900	6 003 200	5 332 500

Tabell 5b: Arealet av eiendommer og enkeltteiger etter størrelse. Fylker. 2010. Omfatter *eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkeltteiger forøvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal.

Arealet av eiendommer og enkeltteiger etter størrelse (dekar)									
	Totalt areal	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Østfold									
Eiendommer med klart definert eier	3 338 300	44 300	109 800	781 200	699 500	1 165 000	394 000	144 600	-
Enkeltteiger forøvrig	477 500	9 700	30 100	110 300	64 800	138 900	123 600	-	-
Akershus/Oslo									
Eiendommer med klart definert eier	4 321 300	112 100	172 400	747 100	644 700	989 000	591 200	529 600	535 100
Enkeltteiger forøvrig	522 600	8 000	32 600	127 600	70 000	149 200	88 100	47 300	-
Hedmark									
Eiendommer med klart definert eier	19 808 300	123 500	326 600	1 208 200	1 220 700	4 510 300	3 480 100	2 410 700	6 528 200
Enkeltteiger forøvrig	6 396 100	17 400	71 400	204 900	150 100	647 100	1 533 700	1 893 400	1 878 000
Oppland									
Eiendommer med klart definert eier	21 830 800	87 900	237 800	1 419 700	1 369 800	4 208 400	2 043 600	1 120 800	11 342 700
Enkeltteiger forøvrig	2 473 300	33 300	64 100	163 000	107 900	354 000	489 700	442 000	819 300
Buskerud									
Eiendommer med klart definert eier	10 219 200	64 900	151 100	825 600	1 044 200	3 436 500	2 772 500	553 200	1 371 100
Enkeltteiger forøvrig	3 999 800	10 200	30 900	127 700	118 900	688 600	1 036 800	590 900	1 395 800
Vestfold									
Eiendommer med klart definert eier	1 859 900	45 200	83 400	607 200	361 700	378 300	109 100	21 900	253 100
Enkeltteiger forøvrig	224 900	7 700	25 200	78 700	30 500	40 300	18 200	24 300	-
Telemark									
Eiendommer med klart definert eier	11 609 200	44 000	129 800	649 700	746 900	4 117 900	3 138 800	1 184 800	1 597 300
Enkeltteiger forøvrig	2 552 700	10 100	34 600	97 000	90 800	644 800	764 000	316 700	594 700
Aust-Agder									
Eiendommer med klart definert eier	6 611 800	51 400	112 200	429 300	456 200	2 896 900	1 957 000	251 900	456 900
Enkeltteiger forøvrig	1 895 600	9 000	18 700	54 900	47 000	204 300	423 100	276 600	862 000
Vest-Agder									
Eiendommer med klart definert eier	5 593 500	58 600	107 600	802 300	988 900	2 274 300	887 500	290 300	184 000
Enkeltteiger forøvrig	1 124 300	19 900	51 000	162 200	133 600	310 400	71 800	236 700	138 600

Arealet av eiendommer og enkeltteiger etter størrelse (dekar)									
	Totalt areal	5 - 24 dekar	25 - 99 dekar	100 - 499 dekar	500 - 999 dekar	1 000 - 4 999 dekar	5 000 - 19 999 dekar	20 000 - 49 999 dekar	50 000 dekar og mer
Rogaland									
Eiendommer med klart definert eier	6 130 700	67 800	175 800	1 122 000	849 700	1 974 000	1 101 600	397 200	442 600
Enkeltteiger forøvrig	2 556 600	15 600	41 500	133 900	124 600	725 200	735 000	458 100	322 900
Hordaland									
Eiendommer med klart definert eier	7 060 900	106 400	266 300	1 840 700	1 138 100	1 566 500	500 300	213 700	1 429 000
Enkeltteiger forøvrig	7 873 200	27 300	48 100	150 200	238 500	1 367 100	1 401 300	762 900	3 877 700
Sogn og Fjordane									
Eiendommer med klart definert eier	5 590 500	43 900	177 000	1 168 400	1 011 700	1 679 100	307 500	207 800	995 000
Enkeltteiger forøvrig	12 526 500	25 100	48 400	201 300	315 600	1 887 100	1 471 300	1 059 900	7 517 700
Møre og Romsdal									
Eiendommer med klart definert eier	8 069 900	85 800	275 000	1 539 600	1 325 100	2 646 800	677 800	237 100	1 282 700
Enkeltteiger forøvrig	6 695 900	33 000	55 800	174 800	222 300	1 482 700	2 460 200	1 370 300	896 800
Sør-Trøndelag									
Eiendommer med klart definert eier	14 482 500	81 700	152 100	1 040 800	1 298 700	4 708 500	1 948 000	657 000	4 595 800
Enkeltteiger forøvrig	3 630 700	26 400	46 500	142 700	110 100	648 400	1 019 300	727 100	910 100
Nord-Trøndelag									
Eiendommer med klart definert eier	19 638 600	37 500	135 200	807 200	1 049 100	3 501 500	2 582 900	1 130 800	10 394 400
Enkeltteiger forøvrig	1 626 800	16 200	37 000	99 600	63 300	270 200	237 400	236 000	667 200
Nordland									
Eiendommer med klart definert eier	26 879 400	88 400	345 600	1 933 100	2 007 300	5 177 500	2 140 600	699 300	14 487 700
Enkeltteiger forøvrig	10 516 900	81 200	141 400	323 400	288 400	1 540 800	1 886 700	1 663 800	4 591 200
Troms									
Eiendommer med klart definert eier	18 953 200	50 900	173 000	1 529 000	1 679 700	4 036 700	1 271 700	88 600	10 123 700
Enkeltteiger forøvrig	6 637 100	16 300	42 100	150 600	130 500	664 600	1 009 600	1 006 000	3 617 400
Finnmark									
Eiendommer med klart definert eier	47 900 400	49 300	181 100	296 900	78 000	180 300	167 000	63 100	46 884 600
Enkeltteiger forøvrig	106 100	6 800	15 500	13 700	6 000	14 700	49 400	-	-

I tabell 6a og b er totalarealet fordelt på fire grupper. Bebyggd areal og areal til samferdsel utgjør 0,5 prosent av totalarealet, 3,6 prosent er jordbruksareal, 23,5 prosent er produktivt skogareal og øvrige arealer utgjør 72,4 prosent. Areal av ferskvann (som helt eller delvis er omsluttet av eiendommer og enkeltteiger) er inkludert i utmarka med drøyt 9 millioner dekar. I tillegg omfatter utmarka: snaumark, myr, uproduktiv skog og breer. På *Eiendommer med klart definert eier* utgjør utmarka 68 prosent av totalarealet, mens tilsvarende tall for *Enkeltteiger forøvrig* er 88 prosent.

Tabell 6a: Arealer etter arealkategorier. Hele landet. 2010. Omfatter *Eiendommer med klart definert eier* (Kategori 1) og *enkeltteiger forøvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal.

Areal i dekar					
	Totalt areal	Bebygd areal og areal til samferdsel	Jordbruks- areal	Produktivt skogareal	Utmark
Eiendommer med klart definert eier	239 898 300	1 468 700	10 367 000	65 321 600	169 247 000
Enkeltteiger forøvrig	71 836 500	193 700	716 300	7 929 300	65 745 600
Enkeltteiger forøvrig, ukjent status	36 848 500	149 500	44 800	922 300	37 557 600
Enkeltteiger forøvrig, annen status	34 988 000	44 200	671 400	7 007 000	28 188 000

Tabell 6b: Arealer etter arealkategorier. Fylker. 2010. Omfatter Eiendommer med klart definert eier (Kategori 1) og *enkeltteiger forøvrig* (Kategori 2) med minst 5 dekar totalt areal. Klassen *utmark* inneholder snaumark, myr, uproduktiv skog, vann og breer. Klassen *herav vann* angir arealet av vann som er inkludert i klassen *utmark*.

Areal i dekar						
	Totalt areal	Bebygd areal og areal til samferdsel	Jordbruks- areal	Produktivt skogareal	Utmark	Herav vann
Østfold						
Eiendommer med klart definert eier	3 338 300	75 300	692 500	2 081 300	489 300	17 200
Enkeltteiger forøvrig	477 500	12 600	73 200	331 400	60 300	5 100
Akershus/Oslo						
Eiendommer med klart definert eier	4 321 300	179 000	720 100	2 999 200	423 000	54 800
Enkeltteiger forøvrig	522 600	6 100	100 100	371 900	44 600	3 300
Hedmark						
Eiendommer med klart definert eier	19 808 300	132 300	1 039 700	11 263 900	7 372 400	192 000
Enkeltteiger forøvrig	6 396 100	16 100	101 600	1 725 300	4 553 200	62 600
Oppland						
Eiendommer med klart definert eier	21 830 800	102 300	1 014 500	6 148 000	14 566 000	619 900
Enkeltteiger forøvrig	2 473 300	25 200	68 300	549 400	1 830 400	45 900
Buskerud						
Eiendommer med klart definert eier	10 219 200	97 000	506 100	5 086 500	4 529 600	231 500
Enkeltteiger forøvrig	3 999 800	10 200	39 700	558 500	3 391 400	209 200

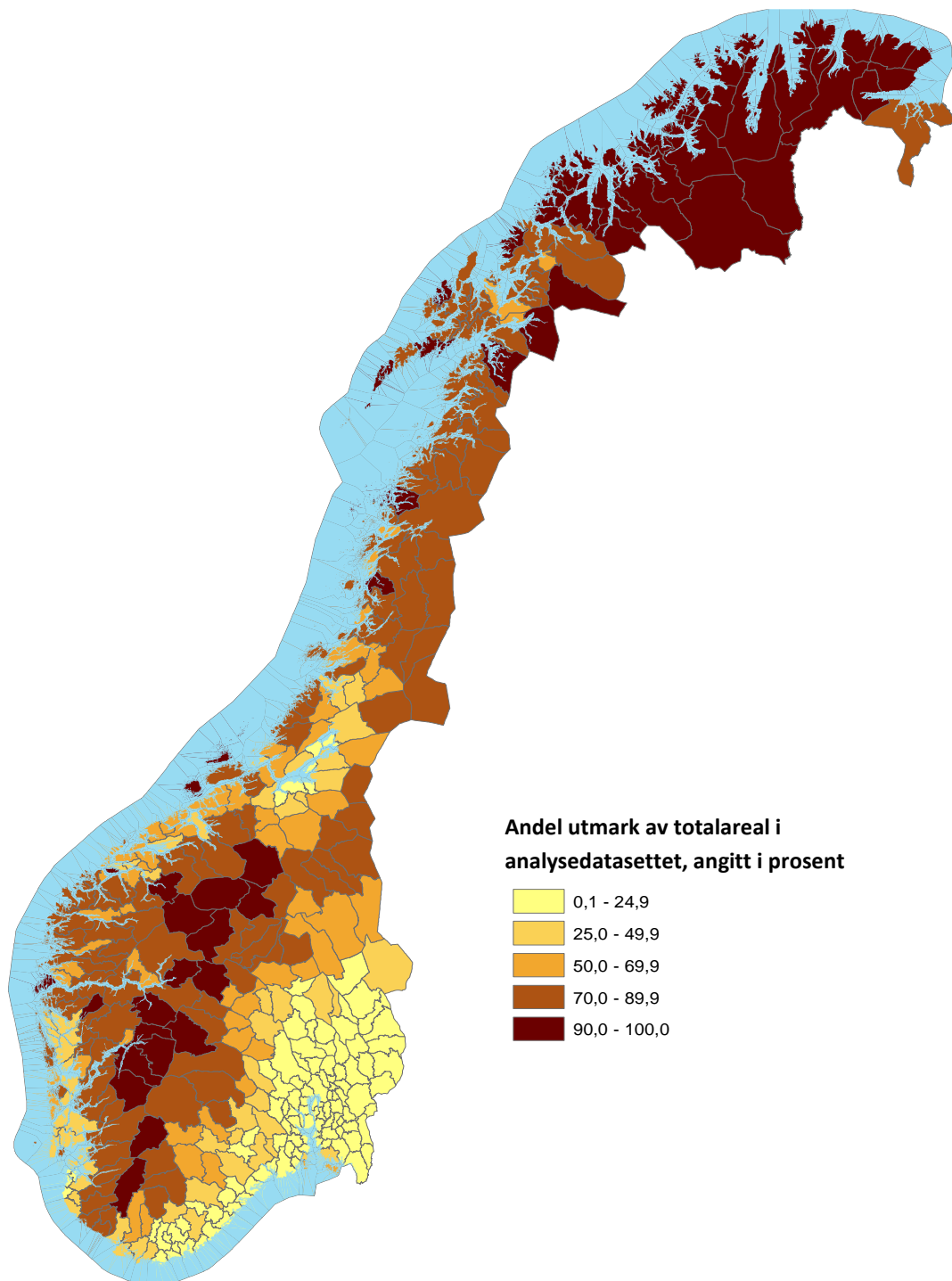
Areal i dekar						
	Totalt areal	Bebygd areal og areal til samferdsel	Jordbruks- areal	Produktivt skogareal	Utmark	Herav vann
Vestfold						
Eiendommer med klart definert eier	1 859 900	62 600	391 500	1 176 600	229 100	10 000
Enkeltteiger forøvrig	224 900	5 800	38 000	152 900	28 200	3 300
Telemark						
Eiendommer med klart definert eier	11 609 200	71 700	272 800	4 748 100	6 516 500	287 100
Enkeltteiger forøvrig	2 552 700	15 300	18 500	544 400	1 974 400	116 300
Aust-Agder						
Eiendommer med klart definert eier	6 611 800	52 300	134 200	3 445 300	2 979 900	113 200
Enkeltteiger forøvrig	1 895 600	3 700	6 300	204 400	1 681 200	145 100
Vest-Agder						
Eiendommer med klart definert eier	5 593 500	47 800	206 800	2 342 000	2 996 900	90 100
Enkeltteiger forøvrig	1 124 300	5 600	15 800	293 100	809 900	46 100
Rogaland						
Eiendommer med klart definert eier	6 130 700	81 600	973 600	1 289 300	3 786 200	128 300
Enkeltteiger forøvrig	2 556 600	5 100	70 900	217 100	2 263 600	99 100
Hordaland						
Eiendommer med klart definert eier	7 060 900	104 700	473 700	2 417 600	4 065 900	185 300
Enkeltteiger forøvrig	7 873 200	12 000	16 000	470 000	7 375 200	365 900
Sogn og Fjordane						
Eiendommer med klart definert eier	5 590 500	40 900	474 300	2 028 900	3 046 400	67 300
Enkeltteiger forøvrig	12 526 500	11 500	28 300	908 300	11 578 400	445 900
Møre og Romsdal						
Eiendommer med klart definert eier	8 069 900	77 400	628 700	2 651 900	4 712 000	167 000
Enkeltteiger forøvrig	6 695 900	10 800	17 400	354 600	6 313 100	185 100
Sør-Trøndelag						
Eiendommer med klart definert eier	14 482 500	82 700	796 100	3 864 300	9 739 400	265 000
Enkeltteiger forøvrig	3 630 700	7 500	23 400	194 100	3 405 700	162 300
Nord-Trøndelag						
Eiendommer med klart definert eier	19 638 600	67 000	855 500	6 082 700	12 633 400	500 600
Enkeltteiger forøvrig	1 626 800	7 400	46 400	535 800	1 037 300	58 500

Areal i dekar						
	Totalt areal	Bebyggd areal og areal til samferdsel	Jordbruks- areal	Produktivt skogareal	Utmark	Herav vann
Nordland						
Eiendommer med klart definert eier	26 879 400	95 000	697 200	4 406 800	21 680 400	1 010 600
Enkeltteiger forøvrig	10 516 900	20 700	36 500	372 500	10 087 200	409 600
Troms						
Eiendommer med klart definert eier	18 953 200	49 100	354 900	2 637 300	15 911 900	489 900
Enkeltteiger forøvrig	6 637 100	14 700	11 300	138 100	6 473 000	382 000
Finnmark						
Eiendommer med klart definert eier	47 900 400	50 100	134 600	651 900	47 065 500	2 073 400
Enkeltteiger forøvrig	106 100	3 600	4 600	7 600	90 400	3 000

Det er store regionale forskjeller i arealfordelingene. For fylkene Østfold, Akershus/Oslo og Vestfold utgjør summen av bebyggd areal, samferdselsareal, jordbruksareal og produktivt skogareal mer enn 85 prosent av totalarealet. For fylkene i Nord-Norge er tilsvarende andel fra 2 prosent i Finnmark til 15 prosent i Nordland.

Figur 2 viser andelen av arealet som består av utmark, dvs. uproduktive skogarealer, åpen fastmark, myr, vann og bre, fordelt på kommuner.

Andel areal med utmark, fordelt på kommuner (2010)

Figur 2: Andel av utmarksareal, dvs. snaumark, myr, uproduktiv skog, vann og breer, fordelt på kommuner.

VEDLEGG 1: MATRIKKELEN

Matrikkelen er Norges offisielle eiendomsregister. Den inneholder en oversikt over eiendommer, eiendomsgrenser, adresser og bygninger. Matrikkelavdelingen ved Kartverket er sentral matrikkelmyndighet og er ansvarlig for forvaltning av Matrikkelen og tilhørende regelverk. Kommunene er lokal matrikkelmyndighet og har ansvar for oppdatering av Matrikkelen. Se <http://www.kartverket.no> for ytterligere informasjon.

Det sentrale datagrunnlaget som analysedatasettet i denne rapporten er basert på, kommer fra Matrikkelen. Dette datagrunnlaget består av eiendomsteiger med tilhørende informasjon om grunneiendommer, eierforhold og eierinformasjon. Informasjonen om eierforhold er sentral for å avklare om en eiendomsteig er, eller tilhører, en *eiendom med klart definert eier* (Kategori 1) eller om eiendomsteigen er en *enkeltteig forøvrig* (Kategori 2). Det er flere grunner til at mange teiger blir klassifisert som en *enkeltteig forøvrig*. Tabell 7 nedenfor gir en oversikt over dette. Tabellen viser gyldige kodeverdier for eierforhold på teig og en definisjon av disse. Tabellen viser også de to kategoriene vi har etablert (se kapittel 2.1), og hvilke kategori de ulike eierforholdene faller inn under. Selve kodeverdiene i *eierforhold på teig* er generert på bakgrunn av koder i Matrikkelen, og brukes blant annet også i jordregister og produksjon av gårdskart.

Tabell 7: Oversikt over eierforhold på teiger, og hvilke kategori de ulike eierforholdene faller inn under. Kategori 1: *Eiendom med klart definert eier*. Kategori 2: *Enkeltteig forøvrig*. Eierforhold på teig av type 4 og 5 har ukjent innbyrdes avgrensning.

Type teiger	Kategori	Definisjon
1	1	En Matrikkelenhet.
2	2	Uregistrert jordsameie, alle Matrikkelenheter er kjent.
3	2	Uregistrert jordsameie, alle Matrikkelenheter er ikke kjent.
4	1	Flere Matrikkelenheter, samme eier.
5	2	Flere Matrikkelenheter, ulik eier.
6	2	Omtvistet teig.
7	2	Teig med ukjent status.

VEDLEGG 2: AR5-DATA

AR5 (www.skogoglandskap.no/temaer/ar5) er digitalt arealressurskart i målestokk 1:5 000. AR5 er et detaljert, nasjonalt datasett og den beste kilden til informasjon om landets arealressurser. Kommunene har ansvar for kontinuerlig ajourhold av AR5, mens Norsk institutt for skog og landskap er nasjonal fagmyndighet og foretar periodisk ajourhold. Skog og landskap forvalter og distribuerer også en samordnet nasjonal kopi av dette datasettet.

AR5 deler landarealet inn etter arealtype, skogbonitet, treslag og grunnforhold. Hovedinndelinga i AR5 er *arealtype*, og det er denne egenskapen samt egenskapen *skogbonitet* som er brukt i arbeidet med utarbeidelsen av analysedatasettet.

Egenskapsverdier som inngår i egenskapen *arealtype* er vist i tabell 8.

Tabell 8: Oversikt over *arealtype* i AR5

Egenskapsverdi	Kodeverdi (artype)	Definisjon
Fulldyrka jord	21	Jordbruksareal som er dyrket til vanlig pløyedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
Overflatedyrka jord	22	Jordbruksareal som for det meste er ryddet og jevnet i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
Innmarksbeite	23	Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålede urter.
Skog	30	Areal med minst 6 trær per dekar som er eller kan bli 5 meter høye, og disse bør være jevnt fordelt på arealet.
Myr	60	Areal med myrvegetasjon og minst 30 cm tjukt torvlag.
Åpen fastmark	50	Fastmark som ikke er jordbruksareal, skog, bebygd eller samferdsel.
Vann	80	Uspesifisert vannflate.
Snø/isbre	70	Blanding av snø og isbre som ikke smelter i løpet av sommeren.
Bebygd	11	Areal som er utbygd eller i betydelig grad opparbeida, samt tilstøtende arealer som i funksjon er nært knytta til bebyggelsen.
Samferdsel	12	Areal som brukes til samferdsel.
Ikke kartlagt	99	Areal som har ukjent beskaftenhet.

Egenskapsverdier som inngår i egenskapen *skogbonitet* er vist i tabell 9.

Tabell 9: Oversikt over *skogbonitet* i AR5

Egenskapsverdi	Kodeverdi (arskogbon)	Definisjon
Særs høg	15	Mer enn 1,0 m ³ tilvekst per dekar og år.
Høg	14	0,5 – 1,0 m ³ tilvekst per dekar og år.
Middels	13	0,3 – 0,5 m ³ tilvekst per dekar og år.
Lav	12	0,1 – 0,3 m ³ tilvekst per dekar og år.
Impediment	11	Mindre enn 0,1 m ³ tilvekst per dekar og år.

Særs høg, høg, middels og lav skogbonitet er klassifisert som produktiv skog i utarbeidelsen av analysedatasettet. Impediment er klassifisert som uproduktiv skog.

AR5 er ferdig kartlagt for alle 429 kommuner i Norge. Men selv om en kommune er ferdig kartlagt betyr ikke dette at alt areal innenfor kommunen har AR5-data. Dette skyldes at kartleggingen i hovedsak er utført i økonomisk mer verdifulle jord- og skogbruksområder under skoggrensa samt i by- og tettstedsområder. I kommuner med mye fjellområder og/eller lite tilgjengelige skogsområder med impediment eller lav produktivitet, kan det derfor være store arealer som ikke er AR5-kartlagt.

Av totalt 430 kommuner i Norge har 206 kommuner AR5 dekning for ca. 95 – 100 % av kommunearealet. Videre har 146 kommuner AR5 dekning for mellom ca. 50 – 94 % av kommunearealet. De resterende 78 kommuner har AR5 dekning for kun ca. 5 – 49 % av kommunearealet. Totalt er ca. 58 % av Norges areal AR5-kartlagt. Alle tall er ekskl. havareal.

VEDLEGG 3: AR50-DATA

AR50 (www.skogoglandskap.no/kart/arealressurskart) er digitalt arealressurskart tilpasset bruk i målestokker 1:20 000 til 1:100 000. Norsk institutt for skog og landskap produserer, forvalter og distribuerer dataene.

AR50 er et nasjonalt heldekkende datasett som deler landarealet inn etter arealtype, skogbonitet, treslag, jordbruk, dyrkbar mark og snaumark. Kartene er fremstilt ved en generalisering av AR5 under skoggrensa og tolking av satellittbilder for åpen fastmark over skoggrensa. Over skoggrensa er opplysninger om skog, myr, is og vann hentet fra Kartverkets topografiske data N50.

Hovedinndelinga i AR50 er *arealtype*, og det er denne egenskapen som er brukt i utarbeidelsen av analysedatasettet. Egenskapsverdier som inngår i egenskapen *arealtype* er vist i tabell 10.

Tabell 10: Oversikt over *arealtype* i AR50

Egenskapsverdi	Kodeverdi (artype)	Definisjon
Bebyggd	10	Boligfelt, tettsted, by, samferdsel, industriområde o.l.
Jordbruk	20	Fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.
Skog	30	Skogdekt areal.
Snaumark	50	Fastmark med naturlig vegetasjonsdekke som ikke er skog.
Myr	60	Areal som på overflata har preg av myr.
Bre	70	Is og snø som ikke smelter i løpet av sommeren.
Ferskvann	81	Elv og innsjø.
Hav	82	Hav.
Ikke kartlagt	99	Ikke kartlagt.

Tabell 11: Oversikt over *snaumark* (artype 50) i AR50

Egenskapsverdi	Kodeverdi (arveget)	Definisjon
Ikke vegetasjon, impediment	51	Areal dominert av impediment, dvs. bart fjell, blokkmark m.m.
Flekkvis og skrinn vegetasjon	52	Skrinn vegetasjon, for eksempel tørrgrasheier, lavfattige lavheier, skarpe risheier, mosesnøleier m.m., oftest med høyt innslag av impediment.
Lavdekt mark	53	Heiareal dominert av ulike lyse lavarter.
Sammenhengende vegetasjon, tørr til middels frisk	54	Sammenhengende vegetasjonsdekke mest av heityper: risheier, fuktheier og røsslyngheier. Noe grassnøleie og tørrgrashei kan være med, samt rismyrer og skrinne grassmyrer.
Frisk vegetasjon	55	Dominans av engvegetasjon, friske risheier, frodige snøleier og starr-rike grasmyrer m.m.
Ikke registrert	99	Gjelder noen områder som ikke er klassifisert i satellittbilder.

Tabell 12: Oversikt over en av skogbonitetsklassene i AR50

Egenskapsverdi	Kodeverdi (arskogbon)	Definisjon
Ikke registrert	99	Gjelder skogområder som ligger utenfor AR5 kartleggingsområder.

AR50 er brukt som supplement til AR5 i områder som ikke har AR5-data. AR50 gir oversikt over utbredelsen av skogsarealet i disse områdene, men gir ikke informasjon om skogens produktivitet. Den nasjonale skogressursundersøkelsen (Landsskogtakseringen) viser imidlertid at majoriteten av denne skogen er impediment. Alle skogarealer utenfor dekningsområdet for AR5 er derfor behandlet som uproduktiv skog.

Bebyggd areal, samferdselsareal og jordbruksareal finnes det lite av utenfor de AR5-kartlagte områdene. AR50 inneholder marginalt med data for disse klassene utenfor de AR5-kartlagte områdene, og det er kun en liten mengde jordbruksareal fra AR50 som er med i analysedatasettet. Bebyggd- og samferdselsareal stammer i sin helhet fra AR5. Nøyaktigheten i AR50 er ikke like god som nøyaktigheten i AR5. Dette skyldes at AR50 er beregnet for bruk i målestokkområdet omkring 1: 50 000, mens AR5 og eiendomsdata er beregnet for bruk i målestokkområdet omkring 1: 5 000.

VEDLEGG 4: METODE

Metoden som er benyttet for å utarbeide datamaterialet som denne statistikkrapporten bygger på kan deles inn i fem hovedpunkter.

- 1) Etablering av datasett over Kategori 1 og Kategori 2 (hhv. *Eiendommer med klart definert eier* og *Enkeltteiger for øvrig*)
- 2) Bearbeiding av AR5 og AR50 til bruk i overlay¹
- 3) Overlay mellom eiendomsdata og AR-data
- 4) Bearbeiding av data etter overlay
- 5) Utarbeiding av tabeller og kart

De fem hovedpunktene beskrives nærmere nedenfor. Resultatet av arbeidet er et landsdekkende analysedatasett over eiendommer og enkeltteiger (over 5 dekar) som er lagt til grunn for produksjon av statistikk om eiendommer og utmark på aggregert nivå.

Etablering av datasett over *Eiendommer med klart definert eier* og *Enkeltteiger for øvrig*.

Matrikelopplysningene i analysedatasettet er basert på matrikelinformasjon fra Eiendomskart i FKB (Felles KartdataBase) hentet fra Norge digitalt (april/mai 2010) og eierinformasjon hentet fra Norsk Eiendomsinformasjon (april 2010). Disse datakildene foreligger som kopier av Matrikkelen, og oppdateres med jevne mellomrom.

Data over eiendomsteiger fra FKB ble tilrettelagt for arbeidet med eiendommer med utmarksareal. Det ble etablert et datasett med geometrien til eiendomsteigene/grunneiendommene og en tilhørende tabell med egenskapsdata til eiendomsteigene. Eiendomsteiger og eierinformasjon ble koblet sammen og det ble utledet en tabell med følgende innhold:

- a) Et kartidentifikasjonsnummer, som fungerer som koblingsnøkkel til kartet med de digitaliserte eiendomsgrensene.
- b) Et kommunenummer, som angir hvilken kommune teigen ligger i.
- c) En kodeverdi, som angir eierforholdet på teigen.
- d) Et eieridentifikasjonsnummer, som angir eier.

Denne tabellen ble deretter behandlet kommunevis.

Trinn 1: Eiendomsteiger med ukjent innbyrdes avgrensing ble sjekket. For hver slik teig ble det sjekket om samme hjemmelshaver sto oppført på grunneiendommene som teigen tilhører. Grunnet ressurs hensyn ble kun eiendomsteiger med to eller færre grunneiendommer og/eller to eller færre hjemmelshavere sjekket mot eierinformasjon. Eiendomsteiger med flere grunneiendommer/hjemmelshavere ble automatisk klassifisert som *enkeltteig for øvrig*.

Trinn 2: Alle eiendomsteiger med kodeverdier som angir at eierforholdet på teigen ikke kan knyttes til en definert eier ble tildelt et unikt kandidatnummer. For eiendomsteiger med en

¹ Med «Overlay» menes en teknisk operasjon der to digitale kart (geodatasett) slås sammen til ett nytt datasett hvor informasjonen fra begge de to originaldatasettene beholdes og er analyserbar.

klart definert eier ble eieridentifikasjonsnummeret sjekket teig mot teig. Eiendomsteiger med samme eieridentifikasjonsnummer ble gitt samme kandidatnummer, og eiendomsteiger med unikt eieridentifikasjonsnummer ble også gitt et eget unikt kandidatnummer.

Arbeidet under trinn 1 og 2 resulterte i en tabell med eiendomsteiger fordelt på to grupper:

- a) Kategori 1 - *eiendommer med klart definert eier.*
- b) Kategori 2 - *enkelteiger forøvrig.*

Trinn 3: Tabellen med de to kategoriene ble koblet til datasettet som inneholder geometrien til eiendomsteigene. Kartidentifikasjonsnummeret ble brukt som koblingsnøkkel.

Trinn 4: Alle eiendommer < 5 dekar i Kategori 1 og alle enkelteiger < 5 dekar i Kategori 2 ble slettet fra datasettet. Dette ble gjort for å lette prosesseringsarbeidet i den videre bruken av dataene, og fordi eiendommer og enkelteiger < 5 dekar uansett ikke er av interesse i arbeidet med eiendommer med utmarksareal.

Videre ble alle eiendomsteiger, angitt som *vann* under eierforhold, fjernet fra datasettet. Dette skyldes inkonsistens i kodingen av vann i Matrikkelen (se kapittel 3.1).

Bearbeiding av AR5 og AR50 til bruk i overlay

AR5-data og AR50-data ble lastet ned fra Norsk institutt for skog og landskap. Dataene ble tatt ut fylkesvis for å lette prosesseringsarbeidet i den videre bruken. En bearbeiding av egenskapsdataene ble utført slik at alle aktuelle arealklasser ble entydig kodet. Å få en entydig angivelse av arealklassene skog og myr med produktiv skog, innebærer at skog og myr fra egenskapen *arealtype* i AR5 må kombineres med klassene *lav* til *særs høg* fra egenskapen *skogbonitet* i AR5.

Overlay mellom eiendomsdata og AR-data

Overlay (også kalt romlig kobling) ble utført mellom eiendomsdata og AR5/AR50.

Bearbeiding av data etter overlay

Arealet for de forskjellige AR-klassene på eiendommer i Kategori 1 og enkelteiger i Kategori 2 ble beregnet. Hvor stor prosentandel hver AR-klasse utgjør av totalarealet til hver eiendom og enkeltteig ble også beregnet. Se tabell 1 og 2 for fullstendig oversikt over egenskaper og AR-klasser i analysedatasettet.

Utarbeiding av tabeller og kart

Med utgangspunkt i fylkesvise analysefiler som SSB har mottatt fra skog og landskap, er ulike datakategorier først koplet og redigert på fylkesnivå og deretter samlet i ett statistikkgrunnlag, som videre er bearbeidet til tabellene i rapporten. Kartene som er produsert, er også basert på dette statistikkgrunnlaget.